

Basisdocument samensprekingen GKV en NGK Vlaardingen

1. Inleiding

In juni 2002 ging er een brief uit van de GKV naar de NGK te Vlaardingen. Dit is het startpunt geworden van de samensprekingen. De intensieve gesprekken leidden tot een eerste hoogtepunt. Op 8 februari 2010 werd een gezamenlijke verklaring ondertekend. Daarin hebben de kerken elkaar over en weer erkend als kerk van Jezus Christus. In de daarna gehouden samensprekingen hebben we vastgesteld dat er ook na die gezamenlijke verklaring best nog wel punten te noemen zijn waar met elkaar nog verder over gesproken kan en moet worden. Maar elkaar voorzichtig aftastend werd ook geconstateerd dat we steeds weer veel eensgezindheid ervaren in denken en spreken over de taak en roeping die we als kerken van Christus in de stad Vlaardingen. Daarvan is ook de regio van de NGK en de classis van de GKV op de hoogte gebracht. De kerkenraden zijn ervan overtuigd dat waar we elkaar hebben erkend als kerken van Christus het voor het aangezicht van de Here zonde is als we in verdeeldheid verder gaan. Dus hebben wij alles in het werk gesteld om tot daadwerkelijke eenheid te komen.

2. Overzicht

- juni 2002 brief van de kerkenraad van de GKV naar NGK: startpunt van de samensprekingen
- regelmatig wordt de gemeente op de hoogte gehouden van de vorderingen in de samensprekingen via het kerkenraadsverslag in het kerkblad
- 17 januari 2008 gemeenteavond in de GKV. Het onderwerp: omgaan met en verwerken van het verleden, n.a.v. een inleiding van ds. A. van Houdt. Kern: een goed inhoudelijk gesprek, waarbij ook (kritische) vragen zijn gesteld en beantwoord.
- 8 februari 2010 ondertekening van de verklaring van wederzijdse erkenning als kerken van Jezus Christus op grond van Schrift en Belijdenis.

De inhoud van de verklaring:

De kerkenraden van
de Nederlands Gereformeerde Kerk te Vlaardingen
en
de Gereformeerde Kerk (vrijgemaakt) te Vlaardingen
verklaren elkaar te erkennen als ware kerken van Jezus Christus

Met dankbaarheid aan God en in gehoorzaamheid aan diens opdracht verklaren zij zich in alles te willen houden aan de Bijbel, het geïnspireerde Woord van God, en zich te binden aan de drie algemene of oecumenische belijdenisgeschriften (Apostolische Geloofsbelijdenis, Geloofsbelijdenis van Nicea en Geloofsbelijdenis van Athanasius) en aan de drie formulieren van eenheid van gereformeerde kerken in Nederland (Nederlandse Geloofsbelijdenis, Heidelbergse Catechismus en Dordtse Leerregels).

Zij geven daarvoor de eer aan God, die door de leiding van zijn Geest mensen bewogen heeft om in liefde elkaar te zoeken en die hun elkaar deed herkennen en vinden in de eenheid van het geloof in onze Here Jezus Christus, de enige Verlosser en de Heer van zijn kerk.
De drie-enige God zij lof en dank en eer tot in eeuwigheid. Amen

- Medio oktober 2012 informerende brief voor beide gemeenten over eerste gezamenlijke gemeentevergadering. De kerkenraden zijn bereid om in gesprek te treden met gemeenteleden die nog twijfels, aarzelingen of vragen hebben.
- 31 oktober 2012 eerste gezamenlijke gemeentevergadering in het teken van verwerking van het verleden. Na de vergadering nemen gemeenteleden spontane initiatieven voor onderlinge contacten, zoals de jeugdverenigingen en de mannenvereniging.

TERUGBLIK EN VERROOTMOEDIGING

De kerkenraden van de Gereformeerde Kerk vrijgemaakt en de Nederlands Gereformeerde Kerk te Vlaardingen willen voor het aangezicht van GOD en tegenover de beide gemeenten hun grote dankbaarheid en blijdschap uitspreken dat zij elkaar Anno Domini 2010 als kerken van Jezus Christus hebben mogen vinden en hervinden op basis van het Woord van God en de Gereformeerde Belijdenis. Wij ervaren dit als een groot goed en een geschenk van de Koning der Kerk.

Deze blijdschap en dankbaarheid gaat echter nog altijd gepaard met verdriet om wat ons in het verleden heeft verdeeld en jarenlang gescheiden heeft gehouden. Wij beseffen dat daarover aan beide zijden van de breuk pijn en verdriet ervaren wordt tot op de dag van vandaag.

We hebben er vandaag behoefte aan ons tegenover de HERE en elkaar te bekleden met ootmoed en nederigheid over wat er in het verleden is gebeurd. Wij belijden het als schuld voor God dat we toen niet in staat geweest zijn elkaar vast te houden. We beseffen ook dat we over de oorzaak en aanleiding en de noodzaak van wat er rond de verdrietige breuk in 1970 heeft plaatsgevonden nog altijd van mening kunnen verschillen. Daarom brengt het ons tot verwondering dat we onze overeenstemming in het heden – vanuit het diepe geloof dat we door de HERE tot eenheid geroepen zijn – mogen beleven met behoud van gevoelens over het verleden.

Wij spreken de gezamenlijke intentie uit dat we, vergetende hetgeen achter ons ligt en ons uitstreckende naar wat voor ons ligt, dit alles leggen in de hand van Hem die, als Hij gescholden werd, niet terugschold en als Hij leed, niet dreigde, maar het overgaf aan Hem, die rechtvaardig oordeelt (Filippenzen 3:13-14, 1 Petrus 2:23.).

3. Agenda samensprekingen

In overleg met de gemeente is door de kerkenraden de volgende agenda vastgesteld:

3.1 Omgang met Schrift en belijdenis.

3.2 Leven er opvattingen in de NGK die destijds (landelijk) geleid hebben tot de scheiding, zoals de 'leer van Telder'

3.3 Gesprek over de kinderdoop

3.4 Vrouw en ambt

3.5 Viering Heilig Avondmaal

3.1. Omgang met Schrift en belijdenis

3.1.1 Landelijk

Hoe wordt in de Nederlands Gereformeerde Kerken omgegaan met Schrift en belijdenis?

De Landelijke Vergadering van 2007 heeft van harte ingestemd met het volgende besluit:

Zij stemmen van harte in met de Balans¹ over de belijdenis zoals opgesteld en aanvaard door DKE² en CCS³ en daarom

- wekken zij elkaar op om (plaatselijk en in regioverband) conform AKS art. 17 hun binding aan de belijdenis en daarmee aan de leer van de Heilige Schrift *met een handtekening te bekrachtigen*: niet vanuit eenheidsdwang of het zoeken van juridische zekerheden, maar als onderstreping van de mondelinge instemming;
- zoeken zij naar wegen en middelen om het gesprek in de gemeenten en op kerkelijke vergaderingen over de waarde en de actuele betekenis van de leer van de kerk en daarmee over de belijdenis te stimuleren;
- willen zij samen met de GKV (en zo mogelijk de CGK) komen tot een eigentijds geloofsgetuigenis dat God eer geeft, de gemeente van Christus bouwt en aan de wereld getuigenis geeft van het Evangelie van Jezus Christus;
- zijn zij bereid tot verdere gesprekken om samen een weg te vinden in de nog bestaande verschillen rond de omgang met de belijdenis;
- bevelen zij de Balans over de belijdenis aan voor gebruik in plaatselijke contacten tussen GKV en NGK.

De inhoud van deze Balans

In de belijdenisgeschriften spreken wij de Heilige Schrift na. Wij doen dat om verschillende redenen en op verschillende manieren: antithetisch en thetisch, opponerend en onderwijzend, steeds met het doel om de gemeenten en de gemeenteleden te bewaren bij het Evangelie van Jezus Christus. In het naspreken van Gods Woord is de confessie ondergeschikt aan dat Woord. Er is sprake van formeel gezag van de belijdenis als resultaat van kerkelijke uitspraken. Tegelijk bestaat dat formele gezag niet anders dan op basis van inhoudelijk gezag, namelijk ontleend aan het Woord van God. Alleen daarom kan men zich in de kerk beroepen op de belijdenis als op een gezaghebbende instantie. Het is een reformatorisch beginsel dat die kerk ware kerk is, die de ware leer belijdt. Een kerk van Christus zal ook altijd de waarheid van Gods Woord willen belijden en voor die waarheid willen opkomen.

Tegelijk is er sprake van een beperktheid van die belijdenis, omdat alleen de Schrift de normerende bron is en als zodanig boven de belijdenis staat. In de Gereformeerde Kerken is dat dikwijls weergegeven met de

¹ Deze Balans gaat over het zoeken naar wegen en middelen om het gesprek in de gemeente en op kerkelijke vergaderingen over de waarde en actuele betekenis van de leer van de kerk en daarmee over de belijdenis te stimuleren.

² Deputaten kerkelijke eenheid van de GKV.

³ Commissie contact en samenspreking van de NGK.

tweeslag van norma normans (normerende norm) en norma normata (genormeerde norm), resp. Schrift en belijdenis. Deze beperktheid hangt ook samen met de historische context waarin de belijdenis is geschreven. De confessie is een woord gesproken op zijn tijd. In alle tijden geeft Gods Geest nieuwe inzichten vanuit de Schrift, waarover de belijdenis niet spreekt. Elke tijd heeft zijn eigen vragen, waarop de confessie niet zonder meer een antwoord geeft.

De belijdenisgeschriften hebben verschillende functies: lofprijzing, getuigenis, onderwijzing. Zij spreken Gods Woord na en wijzen af wat met de Schrift in strijd is. De confessie brengt hoofdlijnen van de leer onder woorden; zo blijft er ook ruimte voor nadere uitwerking, toespitsing en aanvulling in verschillende tijden en situaties.

Binding aan de belijdenis

Als DKE en CCS verschillen wij niet van mening over het feit, dat in de kerken een onbekrompen en loyale binding aan de belijdenis gevraagd mag worden. Ambtsdragers in het algemeen en predikanten in het bijzonder dienen zich bewust te zijn van de noodzaak tot binding aan de leer van de kerk, dit ten behoeve van de bescherming van de gemeente. Zowel in GKV als NGK is dat ook vastgelegd in respectievelijk de Dordtse Kerkorde en het Akkoord voor kerkelijk samenleven.

Deze loyaliteit kent twee kanten. Aan de ene kant is er met name voor ambtsdragers geen reden tot schroom nadrukkelijk uit te spreken dat men zich gebonden weet aan de leer van de Heilige Schrift, zoals die in de gereformeerde belijdenis is vastgelegd. En er is geen enkele reden om mondelinge instemming op dat punt ook niet via een handtekening te bekrachtigen. Gemeenten of ambtsdragers die ondertekening van de belijdenis als uiting van loyaliteit niet kennen, zullen worden aangespoord daartoe te komen, niet in de laatste plaats met het oog op de zichtbare eenheid van de kerk. Het Dordtse ondertekeningsformulier en het in de NGK gebruikte ondertekeningsformulier zijn daarbij goede instrumenten. Aan de andere kant houdt een loyale binding ook in, dat men zich niet bindt aan punten en komma's van de belijdenis, maar aan de inhoud ervan, en dat de belijdenis nimmer op één lijn gesteld wordt met de Schrift – zoals ze zelf ook getuigt in art. 7 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis.

Om ook in onze tijd de kerk bij het Woord van God te bewaren, is kennis van de confessie onmisbaar. Ondertekening van de belijdenis staat daarom niet op zichzelf, maar bepaalt ons bij de noodzaak van geestelijke toerusting van ambtsdragers.

De binding aan de belijdenis is geen binding van de gewetens. Zowel het Dordtse ondertekeningsformulier als het door de Landelijke Vergadering van Apeldoorn (1995) vastgestelde formulier houdt de mogelijkheid open, dat een ondertekenaar tot andere inzichten inzake de leer van de kerk komt. Hij belooft dat hij in dat geval zijn individuele overtuiging – in elk geval tijdelijk, tot een kerkelijke vergadering daarover heeft geoordeeld – ondergeschikt maakt aan het belang van de kerkelijke gemeenschap waartoe hij behoort. Dienaren des Woords zijn voor de inhoud van hun prediking niet alleen verantwoordelijk voor hun eigen geweten, maar ook voor de kerk die hen die bediening toevertrouwd en onder wier opzicht en tucht zij zich hebben gesteld. Maar ambtsdragers hebben het volste recht en ook de plicht om te proberen de kerkelijke gemeenschap vanuit hun verstaan van het Woord van God van de juistheid van hun inzichten te overtuigen.

Bij de bezinning op de inhoud van de belijdenis dient altijd het belang van de gemeente een centrale plaats in te nemen. Waar sprake is van kritiek op essentiële onderdelen van de belijdenis zijn de kerkelijke vergaderingen de natuurlijke plaats om deze kritiek te bespreken, dit met het oog op de gemeente. De in de GKV en NGK gebruikte ondertekeningsformulieren wijzen daarvoor de weg.

Tegelijk is duidelijk, dat niet elke kritiek op de belijdenis uitsluitend op kerkelijke vergaderingen besproken dient te worden. Een pleidooi voor een cosmetische verandering kan vrijuit gehouden worden in boek of blad. En ook waar een meer dan cosmetische verandering bepleit wordt, hoeft dat niet noodzakelijkerwijs op een kerkelijke vergadering te gebeuren. Waar het gaat om de inhoud van de confessie, zal van ambtsdragers respect voor de leer verwacht mogen worden, dit ter wille van de gemeente. Zo wordt dat ook beklemtoond in de beide genoemde ondertekeningsformulieren.

3.1.2 De NGK van Vlaardingen

- Het ondertekenen van het Ondertekeningsformulier is al sinds jaar en dag verplicht in de NGK van Vlaardingen. Alle ambtsdragers van de NGK van Vlaardingen zetten hun handtekening in het boekje waarin de Drie Formulieren van Enigheid staan. Zij belijden met art 7 van de NGB dat deze belijdenisgeschriften niet het gezag hebben dat Gods Woord zelf heeft en dat bij verschil van mening over die Belijdenissen de Bijbel het laatste woord heeft.
- Voor predikanten in de NGK van Vlaardingen geldt hetzelfde. Daarnaast zetten zij hun handtekening in de regio Schiedam onder het ondertekeningsformulier voor predikanten. De inhoud daarvan:

Wij ondergetekenden, dienaren van het goddelijke Woord in de Nederlands Gereformeerde Kerken, behorende tot de regio Schiedam verklaren oprecht en met een rein geweten voor God het volgende: Wij erkennen de Heilige Schrift als het betrouwbare en door God ingegeven Woord van harte als enige regel voor geloof en leven.

Wij erkennen de drie algemene belijdenisgeschriften en de drie Formulieren van Enigheid als getrouwe onderwijzing in en verdediging van de waarheid der Schrift. en aanvaarden die krachtens hun overeenstemming met Gods Woord als getuigenis van ons geloof en richtsnoer voor onze ambtsbediening, te weten de prediking van het evangelie, de handhaving van de rechte leer en de weerlegging en bestrijding van dwaalleringen.

De gemeente van God, pijler en fundament van de waarheid (1 Tim.3:15), leeft van het evangelie, zoals dat aan haar is overgeleverd (1 Corinthe 15: 1 -5).

Indien dan ook ooit ons verstaan van de Heilige Schrift, het evangelie van Jezus Christus, zou komen af te wijken van wat de leer der kerk uitmaakt, beloven wij dit gevoelen niet te zullen leren, maar het vooraf voor te leggen aan de kerkenraad en daarna zonodig de regionale vergadering om het aan Gods Woord te toetsen en na samenspreking een uitspraak te doen.

Ook indien de kerkenraad of een regionale vergadering, uit zorg voor de eenheid en zuiverheid der leer, ons een nadere verklaring van ons gevoelen over enig deel van de genoemde belijdenisgeschriften zou vragen, zijn wij daartoe bereid. Wij beloven ons te zullen onderwerpen aan het oordeel van de kerkenraad of de regionale vergadering, op straffe van metterdaad uit onze dienst geschorst te zijn, behoudens het recht van beroep op de landelijke vergadering indien wij menen dat de gedane uitspraak niet recht is voor God, waarbij wij ons met die uitspraak tevreden stellen zolang ons beroep in behandeling is.

Zo willen wij ons beijveren de eenheid des Geestes te bewaren door de band des vredes (Efeze 4:3) en vertrouwen wij dat de Geest der waarheid ons de weg tot de volle waarheid wijzen zal.

3.1.3 De verklaring van wederzijdse erkenning van 2010

In de vervolgttekst van bovengenoemde verklaring staat de volgende tekst, die door alle kerkenraadsleden persoonlijk is ondertekend.

"Wij, ondergetekenden, ouderlingen en diakenen van de Gereformeerde Kerk (vrijgemaakt) en de Nederlands Gereformeerde Kerk te Vlaardingen, verklaren ingevolge artikel 54 van de geldende kerkorde respectievelijk artikel 17 van het Akkoord voor Kerkelijk Samenleven, dat wij de Drie Formulieren van Enigheid (de Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels) van harte aanvaarden in alles naar het Woord van God te zijn en dat wij deze Formulieren daarom van harte aannemen als grondslag en regel voor al onze ambtelijke arbeid in het midden der gemeente.

Wij beloven daarom dat wij ieder naar eigen ambt deze leer met toewijding zullen onderwijzen en trouw verdedigen en elke dwaling, die daarmee in strijd is, zullen afwijzen.

Voor het geval wij een bedenking tegen deze leer of een afwijkende mening zouden krijgen, beloven wij dat wij die bedenking of mening niet zullen uiteenzetten of verdedigen, maar dat wij ons gevoelen aan de kerkenraad voor onderzoek zullen voorleggen en ons gewillig aan het oordeel van de kerkenraad zullen onderwerpen."

3.1.4 Conclusie na de bespreking

De ambtsdragers van beide kerken hebben zowel mondeling als schriftelijk verklaard de Heilige Schrift te erkennen als het betrouwbare en door God ingegeven Woord als enige regel voor geloof en leven. Zowel mondeling als schriftelijk hebben zij de drie algemene belijdenisgeschriften en de drie Formulieren van Enigheid erkend als een getrouwe onderwijzing in en verdediging van de waarheid van de Schrift. De NGK heeft van harte instemming betuigd met de zgn. *Balans over de belijdenis* zoals opgesteld door Deputaten Kerkelijk Eenheid van de GKV en de Commissie Contact en Samenspreking met andere kerken van de NGK

Dankbaar stellen we vast dat we als GKV en NGK één zijn in onze trouw aan Schrift en belijdenis.

3.2. Leven en opvattingen in de NGK die destijds (landelijk) geleid hebben tot de scheiding, zoals de 'leer van Telder'?

3.2.1 Landelijk

Op de Gereformeerd vrijgemaakte synode van 2008 heeft br. Ad de Boer, voorzitter van de Landelijke Vergadering, namens de NGK schuld erkend voor de trage manier waarop de later buitenverband geraakte kerken in het Zuiden destijds afstand namen van de opvattingen van dominee Telder.

Ondanks deze verklaring blijkt dat er binnen de Nederlands Gereformeerde kerken nog steeds leden zijn die geloven dat Gods kinderen niet direct na het sterven naar de hemel gaan.

Wat is hun overtuiging? Gelovigen rusten, geborgen in Gods hand, en wachten op de wederkomst van de Here Jezus. Dan zullen ze opstaan en altijd met de Here wezen. Deze leden belijden van harte de kern van zondag 1 van de Heidelbergse Catechismus: in leven en in sterven zijn wij het eigendom van onze getrouwe Heiland Jezus Christus. Zij troosten elkaar met wat Paulus schrijft onder andere in 1 Tessalonicenzen 4 : 13 - 18 over de opstanding uit de doden, het oordeel en het dan volgende eeuwige leven.

3.2.2. NGK Vlaardingen

In de Nederlands Gereformeerde Kerk van Vlaardingen, waar ds. Vonk in het verleden veel onderwijs heeft gegeven, zijn heel wat leden te vinden die ervan overtuigd zijn dat de Bijbel ons niet alles tot in detail meldt wat er gebeurt bij het sterven. Uit het inhoudelijk gesprek is gebleken dat de kerkenraadsleden zich van harte vasthouden aan de woorden van de Here Jezus, gesproken aan het kruis. Dat geldt zowel voor de woorden: "Vader, in Uw handen beveel ik mijn geest", alsook "Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn."

De ambtsdragers onderschrijven bij het aanvaarden van hun ambt de Drie formulieren van Enigheid en beloven niets te leren wat dit belijden weerspreekt. Dat geldt ook voor zondag 22 van de Heidelbergse Catechismus. Eén van de broeders die op grond van 1 Thess. 4:13 van harte gelooft dat hij, eens samen met zijn lichaam zal wachten op de wederkomst van Christus, zegt bij nadere toelichting dat hij ook zondag 22 van de Heidelbergse Catechismus van harte kan onderschrijven. Daar keert de belijdenis zich tegen de leer over en praktijken rond het vagevuur en worden de gelovigen bemoedigd en getroost. "Wij mogen, net als Paulus, verlangen om heen te gaan en met Christus te zijn." Fil.1:23.

In de Woordverkondiging wordt de gemeente vanuit dit perspectief (=HC 22) onderwezen en getroost.

Een klein fragment uit een preek van ds. Weij (op 1-4-2012) over de verheerlijking op de berg, n.a.v. Lucas 9: 27-36

"Voor sommige Nederlands Gereformeerden zal het verschijnen van Mozes uit de hemel wel een lastig te verklaren gegeven zijn.

U weet dat misschien dat zij moeite hebben met de (voor velen zeer troostvolle) zekerheid dat gelovigen die op Christus vertrouwen direct na het sterven worden opgenomen in de hemel.

Bij het bestuderen en overdenken van Lucas 9 drong ineens tot me door dat dit gedeelte nog een extra ondersteuning is voor hen die zondag 22 van de Heid. Catechismus, samen met mij, zonder aarzelen beamen. Want Mozes kreeg geen hemelvaart, zoals Elia. Mozes is gewoon gestorven, zoals wij allemaal moeten sterven, TENZIJ Jezus Christus eerder terugkomt. Wat bijzonder bij deze leider van Israël, was dat de Here zijn lichaam heeft begraven, zonder dat iemand dit heeft kunnen terugvinden. (Deut.34:5,6) Mozes mocht het beloofde land Kanaän niet in, maar hij mocht wel –door de dood heen – naar het eeuwige leven, naar het Huis van de Vader in de hemel. Vanuit de hemel verschijnen twee mannen, beiden worden in de Bijbel profeet genoemd. (oa. Deut.18:18 en 1 Kon.18:22)."

3.2.3 Samensprekingen NGK-GKV Vlaardingen

Bij het inhoudelijke gesprek over dit onderwerp bleek dat we ons samen nadrukkelijk getroost weten door de woorden van zondag 1 van de Heidelbergse Catechismus. Wij mogen in leven en sterven het eigendom van onze getrouwe Heiland Jezus Christus zijn. Bij navraag van de broeders van de GKV is gebleken dat zowel aan de bovengenoemde kruiswoorden van Christus letterlijk wordt vastgehouden door ambtsdragers van de NGK, alsook aan de tekst "het van stonde aan opgenomen worden tot Christus, het Hoofd van de gemeente" zoals die in zondag 22 HC wordt vermeld.

Tijdens de gesprekken over het bovenstaande ontdekken we dat er in beide gemeenten leden zijn die er een andere overtuiging op nahouden. Beide kerkenraden willen op dit punt geen gewetens binden van leden die we kennen als mensen met een grote liefde voor de Here en zijn Woord. Er is wel een verschil in praktijk. Binnen de NGK van Vlaardingen leidt dit niet tot een blokkade voor het ambt, hetgeen in de GKV wel het geval is. Van ambtsdragers in beide kerken mag verwacht worden dat zij, in overeenstemming met hun handtekening onder het Belijden van de kerken, niets zullen leren wat dit Belijden weerspreekt.

We hebben dit gesprek ook in een toekomstperspectief geplaatst. Hoe moeten we met een eventueel interpretatie verschil omgaan als de samensprekingen mogen leiden tot een nauwere samenwerking en/of een mogelijke federatie in de toekomst?

We kunnen dan kijken naar andere federatieve gemeenten het land. Als voorbeeld worden zinsneden genoemd uit een federatiedocument (CGK-NGK) in Zoetermeer. Daar staat o.a. dit:

Artikel 1

De kerken spreken uit dat zij zich ook met het oog op een geordend kerkelijk leven zullen voegen naar het onderwijs van de Heilige Schrift.

- *Christelijk-gereformeerde ambtsdragers achten zich gebonden aan de kerkorde van hun kerken en respecteren de regels van het Akkoord voor Kerkelijk Samenleven van de Nederlands Gereformeerde Kerken.*
- *Nederlands gereformeerde ambtsdragers achten zich gebonden aan het Akkoord voor Kerkelijk Samenleven van hun kerken en respecteren de regels van de christelijk-gereformeerde kerkorde. Wederzijds begeren zij geen vervreemding van de eigen zusterkerken. Het niet gebonden zijn van christelijk-gereformeerde ambtsdragers aan het Akkoord voor Kerkelijk Samenleven van de Nederlands Gereformeerde Kerken en van Nederlands gereformeerde ambtsdragers aan de kerkorde van de Christelijke Gereformeerde Kerken, mag in geen geval een oorzaak zijn van breuk of verwijdering tussen de kerken. Zij zijn immers één in geloof en belijden.*

Artikel 5

Tuchtmaatregelen worden door de federatieve kerkenraad besproken. Besluiten worden genomen en uitgevoerd door de (deel)kerkenraad van de kerk waartoe de betrokken leden behoren. In de procedure volgt de (deel)kerkenraad de regels van het eigen kerkverband.

De gevolgde procedure wordt ontleend aan de artikelen 71 – 81 van de kerkorde van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland en de artikelen 26 – 30 van het Akkoord voor Kerkelijk Samenleven van de Nederlands Gereformeerde Kerken. Deze artikelen vertonen een grote mate van overeenkomst.

Het bovenstaande voorbeeld is voor onze samenwerking van belang. De ambtsdragers van de NGK en GKV te Vlaardingen zullen ieder gebonden zijn aan de regels van het eigen kerkverband. Alle ambtsdragers zullen de regels van het andere kerkverband respecteren.

Conclusie na de bespreking

In beide kerken onderschrijven ambtsdragers bij het aanvaarden van hun ambt de Drie formulieren van Enigheid en beloven niets te leren wat dit belijden weerspreekt.

We herkennen bij elkaar een grote liefde en respect voor de Heilige Schrift. We beseffen –zoals een hoogleraar aan de TU in Kampen het eens zei- dat we het niet in alles eens hoeven te zijn, om toch één te kunnen zijn.

We zijn ervan doordrongen dat ons voorzichtigheid past in het oordelen over de geloofsovertuiging van mensen. Wij willen geen gewetens binden van hen die op grond van hun verstaan van de Schrift een andere overtuiging hebben.

3.3. Kinderdoop

Tijdens de inhoudelijke besprekingen kwam het gesprek spontaan op de kinderdoop. Het was de afgevaardigden ter ore gekomen dat er in één van de regiokerken van de NGK een besluit genomen was over een alternatief voor de kinderdoop, voor ouders die voorstander zijn van de volwassendoop. Een appelschrift maakte het noodzakelijk dat ook de plaatselijke kerkenraden zich over deze materie bogen. De NGK van Vlaardingen heeft in een brief aan de regio onvoorwaardelijke steun uitgesproken voor de kinderdoop vanuit de overtuiging dat onze kleine kinderen *behoren* gedoopt te worden. Zie ook Heid. Catechismus zondag 27, vraag en antwoord 74 en de argumenten uit het gereformeerde doopformulier. De regiovergadering heeft de inhoudelijke argumenten van de NG kerk van Vlaardingen en andere kerken serieus genomen. De bewuste kerkenraad werd in een besluit dringend opgeroepen om het standpunt te herzien en geen alternatief te bieden voor de kinderdoop.

Conclusies na bespreking:

Samen constateren we met vreugde dat de kinderdoop in beide kerken gezien wordt als een geweldige zegen. Er is niemand in de NGK en GKV te Vlaardingen die twijfelt aan de waarde en de noodzaak van dit sacrament.

3.4. Vrouw en ambt

De kernvraag luidt: hoe wordt in Vlaardingen omgegaan met landelijke uitspraken, zoals de uitspraken over de positie van de vrouw in de kerk en de verdere uitwerking daarvan,

3.4.1 NGK Landelijk

In 1991 heeft de Landelijke Vergadering van de Nederlands Gereformeerde Kerken besloten dat het Schriftuurlijk verantwoord is om zusters toe te laten tot het diakenambt.

In 2004 spreekt de Landelijke Vergadering (LV) over vrouwelijke ouderlingen en in het verlengde daarvan ook over vrouwelijke predikanten. Er verschijnt een lijvig studierapport waar de kerken zich over uit moeten spreken. De Landelijke Vergadering heeft bij meerderheid van stemmen het aan de vrijheid van de kerken overgelaten om vrouwelijke ouderlingen te benoemen. Daarmee werd ook de eerste stap gezet op de weg naar vrouwelijke predikanten.

Op zaterdag 8 januari 2005 werd een buitengewone Landelijke Vergadering (LV) gehouden. In het Akkoord van Kerkelijk Samenleven is afgesproken dat ingrijpende besluiten van de LV, die het hele kerkverband aangaan, een voorlopig karakter hebben. (art. 38.3. AKS) Elke plaatselijke kerk is rechtstreeks vertegenwoordigd en moest vooraf een stemverklaring afgeven.

3.4.2. NGK Vlaardingen

Eind jaren negentig heeft de kerkenraad van de NGK te Vlaardingen haar instemming betuigd met het rapport over de vrouwelijke diakenen. Op grond van de Schrift vindt de NGK van Vlaardingen het bijbels verantwoord om vrouwelijke diakenen aan te stellen. In deze gemeente hebben ook al verschillende vrouwen gediend in het ambt van diaken. Op dit moment is er één vrouwelijke diaken actief.

De NGK van Vlaardingen heeft op de buitengewone landelijke Vergadering van 2005 tegen gestemd. Nadat deze vergadering toch bij meerderheid van stemmen besloten heeft om vrouwen toe te laten tot het ambt van ouderling heeft de kerkenraad van de NGK van Vlaardingen dit besluit niet bekrachtigd. Zij heeft daarvan op ordelijke wijze kennis gegeven aan de meerdere vergaderingen.

3.4.3 GKV Vlaardingen

Hoewel in de gereformeerde gezindte de kwestie "vrouw en kerkelijk ambt" steeds weer de aandacht trekt speelt dit in de GKV te Vlaardingen niet. Landelijk is voor dit onderwerp al enige jaren een studie deputaatschap actief 'Man/Vrouw in de kerk', maar vandaar uit worden (zijn) geen landelijke synode uitspraken gedaan die voor GKV Vlaardingen van belang zijn. Door de GKV te Vlaardingen wordt het standpunt ingenomen dat de Bijbel (ook het NT) geen ruimte biedt om vrouwen toe te laten tot het bijzondere ambt, dat met gezag leiding heeft te geven aan de gemeente. Krachtens de wijsheid van God de Schepper is en blijft dat aan mannen voorbehouden. Dat neemt niet weg dat zusters der gemeente kunnen worden ingeschakeld in catechese, pastoraat en eventueel diaconaat zolang dat gebeurt onder leiding van de kerkenraad.

Conclusies na bespreking:

Wij zien bij de bovengenoemde plannen voor gezamenlijke samenkomsten geen beletsel. De vrouwelijke diaken van de NGK kan in de dienst die onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad van de NGK wordt gehouden (zie 4.) gewoon collecteren.

3.5 Heilig Avondmaal

3.5.1 NGK Vlaardingen

De viering van het Avondmaal vindt plaats in de eredienst na de verkondiging van het Evangelie. Ter voorbereiding wordt een van de Avondmaalsformulieren gelezen. Vanaf de jaren zestig is er gekozen voor formulieren uit de CGK en/of GKV. Ter variatie wordt deze voorbereiding ook gedaan door het lezen van een Schriftgedeelte betreffende de instelling van het Avondmaal, zoals bijvoorbeeld 1 Kor. 11: 23-31. Na gebed en zang wordt het Heilig Avondmaal staande in een kring rondom de Avondmaalstafel gevierd. Voor mensen die slecht ter been zijn staan er binnen die kring stoelen opgesteld. Op deze wijze vieren allen die gerechtigd zijn in één rondgang de Maaltijd des Heren.

3.5.1.1 Nodigingsbeleid NGK

In de NGK zijn belijdende leden welkom aan de viering.

Gasten die geen lid zijn van de gemeente of lid zijn van een andere NGK zijn welkom als zij:

- belijdenis van het geloof hebben afgelegd
- gerechtigd zijn in de eigen gemeente Avondmaal te vieren
- in de eigen gemeente niet onder kerkelijke tucht staan.

De predikant maakt hier melding van voor de Avondmaalsviering. De kerkenraad legt hierbij de verantwoordelijkheid nadrukkelijk bij de gasten. Er wordt niet om schriftelijk attest gevraagd.

3.5.2 GKV Vlaardingen

De viering van het Avondmaal vindt plaats in de eredienst waar of voorafgaand aan de viering of tijdens de viering de verkondiging van het Evangelie plaatsvindt. Ter voorbereiding wordt één van de door de laatste synode vrijgegeven Avondmaalsformulieren gelezen. Het Avondmaal wordt vier keer per jaar aan tafel gevierd. Daarnaast wordt twee keer een 'lopende of gaande viering' gehouden, waarbij de kerkgangers in een bepaalde route door de kerkzaal lopen en voorin de kerkzaal bij de dienstdoende ouderling / predikant brood en wijn aangereikt krijgen. Voorafgaand wordt aan HA-gangers die slecht ter been zijn en op de voorste rij hebben plaatsgenomen brood en wijn uitgereikt voordat de andere HA-gangers "gaan lopen". Sinds enkele jaren wordt gelijktijdig met de HA-viering in de kerkzaal ook het "HA aan huis gevierd", d.w.z. in Zorgcentrum Uitzicht op de kamer van één van de bewoners waar meegeluisterd wordt via de kerktelefoon (internet) met de reguliere viering en waarbij een ouderling aanwezig is die brood en beker aanreikt.

3.5.2.1 Nodigingsbeleid GKV

In de kerkorde van de GKV staat in art. 60: "Tot het avondmaal van de Here zal de kerkenraad alleen hen toelaten die belijdenis van het geloof naar de gereformeerde leer hebben gedaan en godvrezend leven. Zij die uit zusterkerken komen, zullen op grond van een goede attestatie inzake leer en leven toegelaten worden." Bij de invulling van art. 60 is jarenlang gebruik gemaakt van een schriftelijk getuigenis (HA attest of "avondmaalsbriefje") dat gasten van hun eigen kerkenraad meekregen om aan de kerkenraad van een zusterkerk waar het HA gevierd wordt te overleggen. Datzelfde is geregeld inzake kerkelijke samensprekingen, dat deelname van broeders en zusters aan het avondmaal mogelijk maakt als er plaatselijke of landelijke erkenning is van een kerk als kerk van Christus.

Sinds de GS van Amersfoort 2005 is er op dit punt binnen de GKV verandering zichtbaar.

Ten aanzien van leden van kerken waarmee geen zusterkerkrelatie bestaat, sprak de synode uit dat een kerkenraad iemand als gast aan het avondmaal kan toelaten, wanneer de kerkenraad zich ervan overtuigd heeft dat betrokkene aan bepaalde criteria voldoet.

Dat we als kerken een bepaling als art. 60 in onze kerkorde hebben, maakt volgens de synode duidelijk dat de toegang een zaak is waarin we landelijk kaders stellen. Maar het gaat dan wel om 'kaders'. Geen uitgewerkte regels, maar ijkpunten aan de hand waarvan kerkenraden in eigen verantwoordelijkheid een afweging hebben te maken (aldus synodepreses ds. P. Niemeijer in zijn toelichtende toespraak na het genomen besluit op 4.10.2005).

Waar „volgens sommigen” het avondmaal bij vrijgemaakt- gereformeerden „(half) open is geworden” sinds de aanpassing van de regels in 2005 is dat bij de GKV in Vlaardingen niet het geval. De kerken hebben in hun vergaderingen uitgesproken dat voor mensen uit niet-zusterkerken dezelfde toelatingseisen gelden als voor hen die via hun openbare geloofsbelijdenis toetreden tot de viering van het Heilig Avondmaal. Van belang is en blijft dat deelname dienstbaar is aan de opbouw van het lichaam van Christus, de plaatselijke kerk. Toevallige passanten uit niet-zusterkerken kunnen niet zomaar aanschuiven aan het avondmaal.

Ook waar andere GKV-kerken in den lande het afgeven van een HA-attest niet (meer) nodig vinden is de kerkenraad in Vlaardingen van mening dat dit nog steeds van toepassing is.

Uit de besluitvorming van bovengenoemde GS uit 2005 blijkt dat enerzijds de avondmaalganger een eigen verantwoordelijkheid draagt, maar zijn/haar eigen kerkenraad dient daar wel op toe te zien. Anderzijds is de plaatselijke kerk vertegenwoordigd door haar ambtsdragers verantwoordelijk voor zijn eigen viering. Tenslotte zijn ambtsdragers als herders en wachters aangesteld (Ezech. 3:17,18 en Hebr. 13:7) en hebben zij vanwege hun ambt toe te zien op de heiligheid van de HA viering (1 Kor. 11:27-29)

3.5.3. Deelname aan het Avondmaal door NGK / GKV leden van Vlaardingen

Sinds de wederzijdse erkenning in 2010 kunnen gasten uit de NGK ook deelnemen aan het Avondmaal in de GKV, waarbij nu tussen beide kerkenraden hier ter plaatse de afspraak wordt gemaakt dat over en weer eigen leden zonder dat zij daarvoor een attest hoeven mee te nemen van de kerkenraad aan die HA viering in die andere gemeente kunnen deelnemen.

Wel dienen gasten zich van te voren te melden bij de kerkenraad om aan te geven dat zij dit sacrament willen meevieren.

Wanneer we in de toekomst komen tot gezamenlijke diensten waarin het Avondmaal wordt gevierd, worden geen individuele namen genoemd maar worden alle gasten van de zusterkerk welkom geheten en genodigd als zij daartoe gerechtigd zijn aan de viering deel te nemen.

Er is verschil zichtbaar in de praktijk tussen NGK en GKV te Vlaardingen bij hetzelfde uitgangspunt. Dat is de opdracht van Christus om het Avondmaal te vieren tot Zijn gedachtenis. (HC 28, vraag/antwoord 75) De overeenstemming rond het Avondmaal is heel groot. Samen stellen we ons vertrouwen op het offer van Christus en belijden wij de Here Jezus als het Lam van God dat de zonde der wereld wegneemt. Het verlangen naar een en dezelfde Avondmaalstafel is belangrijk voor het doel van onze samensprekingen: het zoeken naar kerkelijk samenleven. Samen Avondmaal vieren is het hoogtepunt van het beleven van kerkelijke eenheid.

Conclusie na de bespreking

Als GKV en NGK stemmen we overeen in onze visie op het Avondmaal. Wel gaan we verschillend om met de toelating van gasten tot het Avondmaal. We stellen echter dankbaar vast dat de kern van het toelatingsbeleid van de NGK gelijk is aan dat van de GKV en dat er daarom op dit punt geen barrière is op de weg naar kerkelijke eenwording.

We respecteren elkaars visie op de toelating en geven elkaar ruimte om de huidige praktijk te handhaven. We zien uit naar het moment waarop we samen het lijden, sterven en de opstanding van Christus aan het Avondmaal kunnen vieren.

4. Samensprekingen NGK-GKV: hoe nu verder?

Bij de gesprekken over dit onderwerp hebben we elkaar zorgvuldig geïnformeerd.

Aan het slot van diverse besprekingen hebben we ons gericht op de vraag hoe we hier in de komende tijd mee moeten omgaan.

In de plaatselijke samenwerking kijken we, na het advies van deputaten DKE van de GKV en toestemming van de classis als eerste uit naar

- kanselruil, waarbij de predikant van de NGK voorgaat in een dienst van de GKV en waarin de/een predikant van de GKV voorgaat in een dienst van de NGK
- vier gezamenlijke (middag)diensten in de zomervakantie, waarbij we ons voorstellen dat in elk gebouw 2 diensten worden gehouden. Wanneer de dienst gehouden wordt in de Windwijzer (gebouw NGK) is de kerkenraad van de NGK verantwoordelijk en wanneer de dienst plaatsvindt in de Fontein (gebouw GKV) zal de kerkenraad van de GKV de verantwoordelijkheid voor die dienst hebben.

Vlaardingen, 01-02-2013